



Demokracja – zalety i słabości

Demokracja – zalety i słabości

Wstęp

Warunkiem dla funkcjonowania państwa jest istnienie władzy publicznej, która nim zarządza. W jej zakres wchodzi: relacje między organami państwa, zasady prawne oraz udział obywateli w rządzeniu państwem. Te elementy określają ustroj państwa. Udział obywateli w zarządzaniu państwem we współczesnym świecie jest bardzo różny. Na tej podstawie politolodzy wyróżnili trzy rodzaje ustroju politycznego:

- ustrój totalitarny - obywatele nie mają wpływu na życie publiczne. Państwo kontroluje wszystkie dziedziny życia obywatela.
- ustrój autorytarny - obywatele mają ograniczony wpływ na życie publiczne. Państwo kontroluje udział obywateli w życiu publicznym.
- ustrój demokratyczny - obywatele mają duży wpływ na życie publiczne, a państwo nie kontroluje udziału obywateli w życiu publicznym.

Przykładem demokratycznej społeczności może być szkoła. Jej sprawne funkcjonowanie wynika z tego, że każdy z jej członków (nauczyciele, uczniowie, rodzice) ma określone zadania do wykonania. Jej działalność nadzorują władze szkolne, do których należy dyrektor szkoły, rada pedagogiczna (wszyscy nauczyciele uczący w szkole) oraz rada szkoły (należą do niej reprezentanci nauczycieli, rodziców i uczniów). Najważniejszym dokumentem obowiązującym w szkole jest statut szkoły, w którym zapisane zostały m. in. najważniejsze prawa i obowiązki uczniów. Wszyscy uczniowie należą do samorządu uczniowskiego. Jednak, aby samorząd mógł sprawnie działać, uczniowie wybierają swoich przedstawicieli. Tworzą oni radę samorządu uczniowskiego. W każdej szkole istnieją także samorządy klasowe, wybierane przez społeczność danej klasy.



Nauczysz się

1. będziesz potrafił/a przedstawić historię demokracji,
2. nauczysz się zasad demokracji,
3. zrozumiesz, dlaczego zasady demokracji są jednocześnie jej zaletami,
4. będziesz wiedzieć, w jaki sposób możesz uczestniczyć w życiu publicznym,
5. poznasz zagrożenia dla demokracji we współczesnym świecie,
6. nauczysz się zasad dobrej dyskusji,

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

1. poznaje tradycje demokracji i jej historię (antyczna, europejska, amerykańska, polska);
2. uczy się analizować stan demokracji współczesnej;
3. określa zalety i słabości demokracji;
4. rozumie istotę innych ustrojów państwowych;
5. dowie się, jaka część ludzkości żyje w demokracji, a jaka część w innych ustrojach;
6. poznaje teksty kultury na temat demokracji;
7. rozumie problemy współczesnego świata.

DEMOKRACJA - ZALETY I SŁABOŚCI - audiobook

Rozdziały audiobooka:

1. Historia demokracji w pigułce
2. Klasówka z demokracji
3. Alert dla demokracji

Uwaga!



Notatka dla prowadzącego:

Przed rozpoczęciem pracy z audiobookiem, możesz skorzystać z przygotowanego scenariusza lekcji, który pokazuje, jak wdrożyć materiały multimedialne w tok lekcji.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Wskazówka

Wskaż zagrożenia dla demokracji. Zwróć uwagę na długi czas rozwoju demokracji i jej zasady.



Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PdxuQbwXC>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Opisz, w jaki sposób kształtował się ustrój demokratyczny.

Polecenie 2

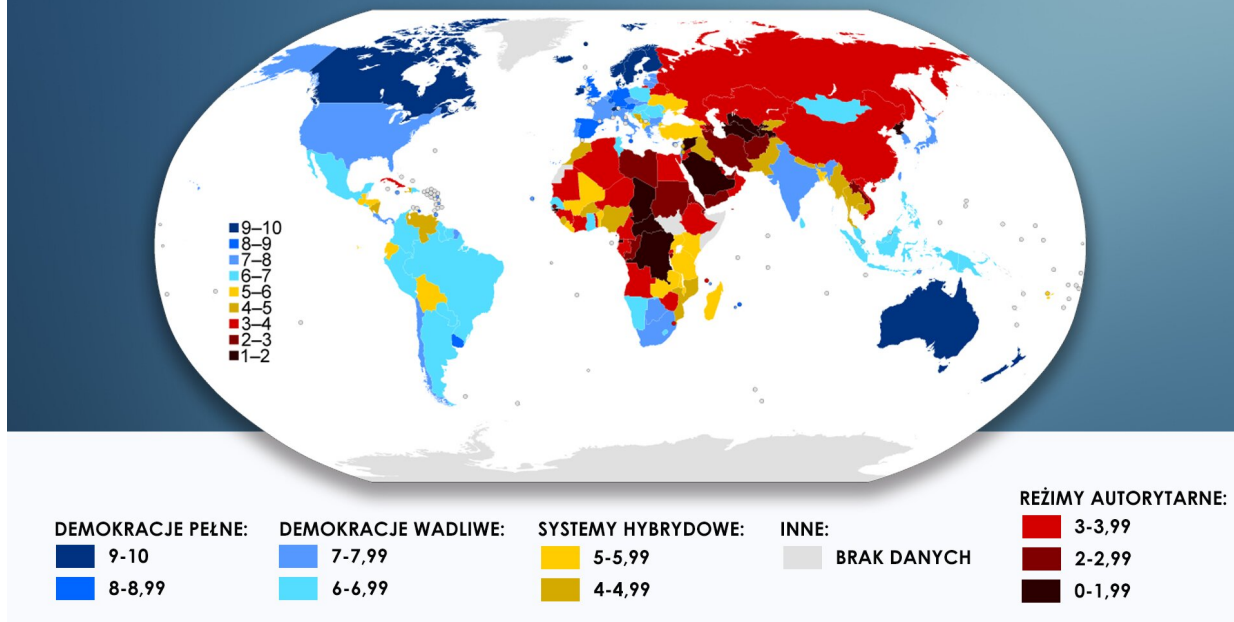
Przedstaw zalety demokracji.

Polecenie 3

Scharakteryzuj zagrożenia dla współczesnej demokracji.

Podsumowanie

WSKAŹNIK DEMOKRACJI 2016



Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

PRACA DOMOWA

Praca domowa

Polecenie 4.1

Zadanie 1

Po obejrzeniu rysunku Andrzeja Mleczki:



Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

1. Nazwij problem przedstawiony na rysunku.

2. Wyjaśnij, jak we współczesnych państwach demokratycznych rozwiązano problem przedstawiony na rysunku. Podaj dwa przykłady.

Zadanie 2

Przygotujcie się do debaty na temat: „Ocena roli ruchów obywatelskiego sprzeciwu”.

Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Po odsłuchaniu materiału zaznacz, które informacje są prawdziwe, a które fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Demokracja narodziła się w starożytnym Rzymie w okresie republiki.	☐	☐
Państwem demokratycznym jest państwo, w którym przestrzegana jest większość zasad demokracji.	☐	☐
Referendum to głosowanie przedstawicieli wybranych przez naród.	☐	☐
Rewolucja francuska nadała prawa wyborcze wszystkim obywatelom.	☐	☐
Powszechność edukacji i wzrost dostępności mediów przyczynił się do rozwoju demokracji.	☐	☐
Referendum to głosowanie wszystkich obywateli w bardzo ważnych dla państwa sprawach.	☐	☐
W konstytucji demokratycznych państw znajdują się zasady zawarte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 roku.	☐	☐
Najważniejszą zasadą państwa demokratycznego jest zasada, że większość nie musi szanować praw mniejszości.	☐	☐
Zasada podziału i równowagi władz polega na tym, że żadna z władz: ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza, nie osiąga przewagi nad pozostałymi.	☐	☐
Pluralizm w państwie demokratycznym oznacza tylko i wyłącznie pluralizm polityczny.	☐	☐

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Połącz definicję z pojęciem.

- | | |
|-------------|---|
| <div></div> | - najwyższa władza narodu, który jako jedyny ma prawo do podejmowania decyzji |
| <div></div> | - prawo do wyrażania różnych poglądów w dziedzinie gospodarki, polityki, kultury |
| <div></div> | - obietnice bez pokrycia używane w kampanii wyborczej |
| <div></div> | - żadna z władz: ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza nie może przeważać nad innymi |

- | | |
|-------------|---|
| <div></div> | - w państwie przestrzega się prawa i istnieje w nim hierarchia aktów prawnych |
| <div></div> | - jest gwarancją, że nie będzie dyktatury większości |
| <div></div> | - jedną z jej form jest uczestniczenie w wyborach |
| <div></div> | - nadużywanie stanowiska dla osiągnięcia korzyści |

poszanowanie praw mniejszości

populizm

korupcja

państwo prawa

pluralizm

podział i równowaga władz

suwerenność narodu

demokracja pośrednia

Zródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Połącz pojęcie z jego definicją.

zasada podziału i równowagi władz

najwyższa władza w państwie należy do narodu, który ją sprawuje bezpośrednio lub pośrednio

zasada państwa prawa lub praworządności

w państwie demokratycznym prawa organy i instytucje państwowe mogą działać tylko w ramach obowiązującego prawa

zasada poszanowania praw człowieka i mniejszości

oznacza poszanowanie i swobodę wyrażania różnorodnych poglądów politycznych, gospodarczych i społecznych

zasada pluralizmu

ustrój państwa demokratycznego opiera się na konstytucji, czyli konstytucja jest najważniejszym aktem prawnym i wszystkie prawa niższej rangi muszą być z nią zgodne

zasada suwerenności narodu

w państwie demokratycznym przestrzega się praw człowieka, i mimo, że w demokracji decyduje większość, to muszą być przestrzegane prawa mniejszości

zasada konstytucjonalizmu

w państwie demokratycznym istnieje podział władzy na władzę ustawodawczą (sprawowaną przez parlament), władzę wykonawczą (sprawowaną przez rząd i prezydenta) i władzę sądowniczą (sprawowaną przez sądy i trybunały)

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 4

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o. / Evaco Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Słowniczek

Demokracja

Demokracja jest ustrojem, w którym władza należy do obywateli. Obywatele ją sprawują przez swoich przedstawicieli, którzy są przez nich wybierani bezpośrednio lub pośrednio.

Demokracja bezpośrednia

Bezpośrednie podejmowanie decyzji dotyczących państwa przez obywateli. Jej formy to referendum oraz plebiscyt.

Inicjatywa ludowa

Prawo określonej liczby obywateli do wszczęcia postępowania referendalnego lub ustawodawczego, jest formą demokracji bezpośredniej.

Demokracja pośrednia

Zwana inaczej przedstawicielską. Oznacza, że w imieniu obywateli decyzje podejmują ludzie przez nich wybrani, np. posłowie.

Korupcja

Przestępcze wykorzystanie stanowiska publicznego dla osiągnięcia własnych korzyści.

Populizm

Głoszenie haseł zgodnych z oczekiwaniami większości społeczeństwa, mimo, że bardzo często są niemożliwe do zrealizowania, w celu zdobycia władzy.

Zasada konstytucjonalizmu

Ustrój państwa demokratycznego opiera się na konstytucji, czyli konstytucja jest najważniejszym aktem prawnym i wszystkie prawa niższej rangi muszą być z nią zgodne.

Zasada państwa prawa lub praworządności

W państwie demokratycznym prawa organy i instytucje państwowe mogą działać tylko w ramach obowiązującego prawa.

Zasada pluralizmu

Oznacza poszanowanie i swobodę wyrażania różnorodnych poglądów politycznych, gospodarczych i społecznych.

Zasada podziału i równowagi władz

W państwie demokratycznym istnieje podział władzy na władzę ustawodawczą (sprawowaną przez parlament), władzę wykonawczą (sprawowaną przez rząd i prezydenta) i władzę sądowniczą (sprawowaną przez sądy i trybunały).

Zasada poszanowania praw człowieka i mniejszości

W państwie demokratycznym przestrzega się praw człowieka, i mimo, że w demokracji decyduje większość, to muszą być przestrzegane prawa mniejszości.

Zasada suwerenności narodu

Najwyższa władza w państwie demokratycznym należy do narodu, który ją sprawuje bezpośrednio lub pośrednio.